

Aleksandrinke

Produkcija: Vertigo/Emotionfilm, koprodukcija: RTV Slovenija, ERTU Egipt, Transmedia Italija, v sodelovanju z E-film, Zavod Menuet, 2011, 94 min

Režiser in scenarist: Metod Pevec; **producent:** Danijel Hočevar; **koproducenti:** Jaka Hemler, Igor Prinčič, Mahdy ElKamaty; **fotograf:** Mišo Čadež; **montažer:** Janez Bricelj; **glasba:** Aldo Kumar; **raziskovalka in pomočnica režiserja:** Barbara B. Stegeman

Dokumentarni film *Aleksandrinke* je bil posnet v Sloveniji, Italiji, Egiptu, Veliki Britaniji in Združenih državah Amerike. V filmu so subtilno povezani zgodovina izseljenstva, stari arhivski filmi o Egiptu, odlomki iz filma *Žerjavi letijo na jug* Dorice Makuc in avtorska osvetlitev položaja aleksandrink. Če so bile aleksandrinke tradicionalno poistovetene z motivom lepe Vide, socialno pa podložene s temo revščine in fašistične asimilacijske politike v Vipavski dolini, nam film Metoda Pevca ponuja znatno več nivojev usod slovenskih dojlj. Dojlja, varuška, sobarica, pa tudi prva spremljevalka egiptovske kraljice Faride, najbogatejša tujka v Egiptu: vse so bile slovenske aleksandrinke. V drugi polovici 19. in začetku 20. stoletja, ko je bila Aleksandrija mondno mesto, po svetov-

ljanstvu in razvoju ter sožitju različnih narodov, ver in kultur primerljivo s Parizom, je v njej živelo kar 5000 Slovenk. Ni čudno, da so se ženske iz obubožanih vasi odločale za službe v Egiptu, saj so bile tam odlično plačane in spoštovane, medtem ko bi v Trstu morale delati za malo plačo, začinjeno s poniževanji.

Film gledalcev ne bi tako očaral, če ne bi temeljil na dramatični dvojnosti. Ta je stkana iz zgodovinske in intimne nasprotnosti: na eni strani bogato, strpno in možnosti polno mesto, na drugi strani pa revne zaostale vasi Vipavske doline; na eni strani ženske, ki so pustile doma svoje novorojenčke in s svojim mlekom hranile tuje otroke, na drugi strani pa ljubezni in varnosti željni egiptovski varovanci. Proti koncu filma se čustvena nasprotnost stopnjuje, saj imajo varovanci v spominu materinsko pozorne in požrtvovalne ženske s posebno slovansko toplino, medtem ko se otroci aleksandrink spominjajo predvsem hrepenenja po mami in odtujenosti. Otroci in matere so se namreč zaradi dolgotrajne ločitve odtujili, večkrat pa so aleksandrinke ob vrnitvi domov doživele očitke o njihovem grešno pridobljenem denarju ali celo ljubosumne kritike družine in vaščanov pa tudi Cerkve. Prav problematizacija razmerja med socialno in psihološko dimenzijo aleksandrinstva prinaša filmu presežno vrednost v obliki posebnega poglavja, emancipacije, ki jo je ženskam prinesel emigrantski položaj.

Režiser Metod Pevec

Režiser, igralec, pisatelj in scenarist Metod Pevec, rojen leta 1958, je na Filozofski fakulteti diplomiral iz primerjalne književnosti in filozofije. Že v dijaških in študentskih letih je nastopal na slovenskem filmu in televiziji, in sicer v filmu *Nasvidenje v naslednji vojni* in *Ko zorijo jagode*. V osemdesetih letih so predvajali več njegovih radijskih iger, npr. *Muzikus*, *Penina*, *koder in spomini*, *Fantomski fant*. Napisal je nekaj romanov: *Carmen* (1991), *Marija Ana* (1994), *Luna*, *violine* (1994), *Večer v Dubrovniku* (2002). Že v začetku devetdesetih pa se je vrnil k filmu kot scenarist in režiser ter od takrat večino svojega pisanja namenja filmski scenaristiki. Posnel je tudi več celovečercer, in sicer *Carmen* (1995), *Pod njenim oknom* (2003), *Estrellita – pesem za domov* (2007), *Hit poletja* (2008), *Lahko noč, gospodična* (2011), *Aleksandrinke* (2011) in *Vaje v objemu* (2012). O filmu *Aleksandrinke* je zapisal naslednje: »/.../ iz fenomena aleksandrinstva razberemo, da ženska preprosto ni bila več samo ženska, kot so si jo do takrat v patriarhalnem kontekstu predstavljali. /.../ Ženska je v tem kontekstu postala revolucionarka, preseгла je patriarhalni vzorec, v katerem je bila prisiljena živeti do takrat. In sem sodijo tako lepe stvari kot tudi deviacije.«

Podnaslovi v filmu so bili prevedeni na lektoratih in študijih slovenščine na tujih univerzah v okviru projekta *Svetovni dnevi slovenskega dokumentarnega filma* v sodelovanju s Centrom za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani ter Kulturnim in umetniškim programom RTV Slovenija v naslednje jezike: francoščino, hrvaščino, japonsščino, kitajščino, litovščino, makedonščino, nemščino, poljščino, romunščino, slovaščino, srbsščino in španščino.